

Moja Polska Niepodległa

Mielec - II Wojna Światowa

Po wybuchu II wojny światowej miasto i zakład lotniczy zostało zajęte przez wojska niemieckie. Wykonano na początku września trzy loty zwiadowcze, z których dwa pierwsze które nie zostały ostrzelane przez obronę przeciwlotniczą. 2 września 1939 roku, koło godziny jedenastej, eskadra Luftwaffe złożona z 12 bombowców Dornier Do 17 dokonała bombardowania wytwórni samolotów oraz zagajnika, w którym ukryte zostały 3 samoloty Łoś oraz ostrzelano zarówno teren fabryki i miasto. Śmierć poniosło 6 osób z obrony przeciwlotniczej, a kilka zostało rannych. Infrastruktura miasta nie odniosła dużych strat.

Działania wojny obronnej na ziemi mieleckiej związane były z odwrotem oddziałów Armii „Kraków” znad Dunajca w kierunku kolejnej linii oporu – nad Sanem. 7 września do Radomyśla Wielkiego wkroczyła 10 Brygada Kawalerii Zmotoryzowanej, pod dowództwem płk Stanisława Maczka, późniejszego generała. Zakwaterowano ich w budynku apteki Klary Appel-Brand (obecnie jest to budynek policji). Początkowo rozkazy mówiły o osłonie przeprawy przez Dunajec Grupy Operacyjnej „Boruta” gen. Mieczysława Boruty-Spiechowicza w okolicach Radiowa. Z powodu chaosu informacji i załamania się frontu w okolicach Tarnowa, brygada rozpoczęła odwrót w kierunku Mielca, a oddziały gen. Boruty wycofywały się wzdłuż linii Szczucin – Mielec i Radomyśl – Przecław. Główne siły przemaszerowały przez Radomyśl w nocy z 7 na 8 września. Około południa 8 września do miasteczka dotarł II batalion 49 pp pod dowództwem kpt. Jana Lewickiego. Zadaniem jego było, powstrzymywanie marszu oddziałów niemieckich z 2 Dywizji Pancerniej XXII korpusu gen. Ewalda von Kleista. W skutkach miało to umożliwić odwrót wojsk polskich

Również w Partyni doszło do potyczki. Oddział osłonowy 16 pp. Ziemi Tarnowskiej, dowodzony przez por. Józefa Urbaniaka, z grupą żołnierzy obrony narodowej unieruchomił 3 czołgi wroga, lecz czwarty zdołał się wycofać i prowadząc ostrzał zniszczył zabudowania dworskie. W zaistniałej sytuacji Polacy bez strat wycofali się w kierunku Mielca.

- Mimo że przez Mielec wycofywały się polskie wojska, to nie doszło do zorganizowanej obrony miasta, ani zakładu lotniczego, gdyż kolejną linię obrony zaplanowano na rzece San. Również i jednostki niemieckie nie zaatakowały, chcąc zdobyć bez zniszczeń nowoczesną fabrykę PZL. O incydencie wymiany ognia, świadczy jednak mogiła polskich żołnierzy, pochowanych na cmentarzu parafialnym w Mielcu we wrześniu 1939 roku. 9 września władza w Czerminie została przejęta przez należących do V kolumny niemieckich kolonistów, którzy wywiesili flagi III Rzeszy i wkraczających żołnierzy witali kwiatami i chlebem.

- Od 10 do 13 września walki trwały ciągle na północ od Mielca. Niemieckie oddziały wsparte kolejnymi jednostkami ,z Dąbrowy Tarnowskiej i Radomyśla Wielkiego oraz od północnego zachodu na Baranów. Wydany został rozkaz o oderwaniu się jednostek polskich od niemieckich i z 11 na 12 września 120 osobowa grupa żołnierzy WP wycofująca się z Borowej, stoczyła w Pławie potyczkę z Niemcami, w której zginął sierżant A. Słabosz z Zawiercia, a kilku żołnierzy dostało się do niewoli. Dzięki pomocy ludności cywilnej, reszcie polskich żołnierzy udało się przeprawić na drugi brzeg Wisłoki
-

- Mielec chociaż opuszczony przez wojska niemieckie ciągle był w zasięgu artylerii, która ostrzeliwała Mielec, Złotniki, lotnisko w Chorzelowie oraz szosę lager Smoczka-Mielec. Do dnia 17 sierpnia trwały walki o miejscowości Podleszany, Trzciana i Czermin które przechodziły kilkakrotnie z rąk do rąk. Obawy o utworzenia kolejnego przyczółka na Wiśle w okolicach Szczucina oraz rozszerzenia przyczółka na Wisłocie w okolicach Przecławia zaowocowały przybyciem posiłków. Spod Sanoka dotarł XXIV Korpus Pancerny, któremu podporządkowane zostały dywizje pancerne: 17, 23 i 24. W Szczucie działał już LIX Korpus Armijny pod dowództwem generała Edgara Röhricha któremu podlegała 371 Dywizja Piechoty. Oba związki taktyczne działały w ramach 17 Armii będącej związkiem operacyjnym.

- W dniach 17 i 18 sierpnia po ciężkich walkach wojska sowieckie zajęły Ziempiów, Słupiec, Wampierzów, Trzcianę, Wadowice, Wolę Mielecką, część Podleszan i Radomyśl co odsunęło linię frontu od Mielca. W nocy z 18 na 19 sierpnia 1944 roku niemiecki front na zachód od Mielca został wzmocniony przesunięciem 18 Ochotniczej Dywizji Grenadierów Pancernych SS im. Horsta Wessela z Sanoka dowodzonej przez Oberführera Trabandta oraz 8. Francuskiej Ochotniczej Brygady Szturmowa SS. Nastąpiła stabilizacja sytuacji. Działania wojenne koncentrowały się na utrzymaniu linii obronnych aż do stycznia 1945 roku, kiedy to ruszyła ofensywa styczniowa.
 - W walkach w rejonie Mielca wojska sowieckie wspomagane były czołgami T-34, wyrzutniami pocisków Katiusza oraz myśliwskimi samolotami amerykańskiej produkcji typu „Aircobra” W ramach akcji „Burza” podczas wkraczania wojsk sowieckich do Mielca walczyła też mielecka Armia Krajowa. W dniach 28 lipca – 6 sierpnia w ramach tej akcji stoczono wiele potyczek z cofającymi się wojskami niemieckimi. Grupa AK „Hejnał” po opuszczeniu przez Niemców fabryki samolotów, objęła w nich straż zabezpieczając pozostawiony majątek.
-

- **Mielec spod okupacji niemieckiej wyzwolony został 6 sierpnia 1944 r. przez wojska 1 Frontu Ukraińskiego Armii Czerwonej z pomocą oddziałów Armii Krajowej dowodzonych przez K. Łubieńskiego**
 - Wojska niemieckie, które wycofały się z Mielca, atakowane były przez lokalne oddziały Armii Krajowej. Wehrmacht uznał za konieczne wycofanie się z miasta z powodu sytuacji na froncie w okolicy trwały walki z armią radziecką, która nad Wisłą utworzyła swój przyczółek i spychała wojska niemieckie na południe. Niemcy chcieli utworzyć nową linię obrony na południe i zachód od jego zabudowań. Zabudowa miasta nie ucierpiała wskutek walk, mimo ognia artyleryjskiego. Ciężkie walki toczyły się wokół miasta i w miejscowościach położonych po drugiej stronie Wisłoki. W ich trakcie zginęło 2291 żołnierzy radzieckich. Zostali pochowani w Rynku w Mielcu, a później przeniesieni na teren przy dzisiejszej ulicy Wolności, na zorganizowany cmentarz.
-

Polskie Zakłady Lotnicze w Mielcu

2018r.

Mieleckie samoloty i helikoptery

Black Hawk

M28 Bryza

Łoś

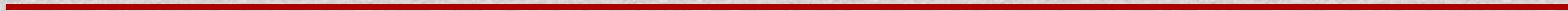
ZS Im. Prof. Janusza Groszkowskiego w Mielcu

1930r.

2018r.

Rynek na strówce w Mielcu

2018r.

1921r.

Synagoga w Mielcu

1940r.

„Jadernówka” - muzeum fotograficzne

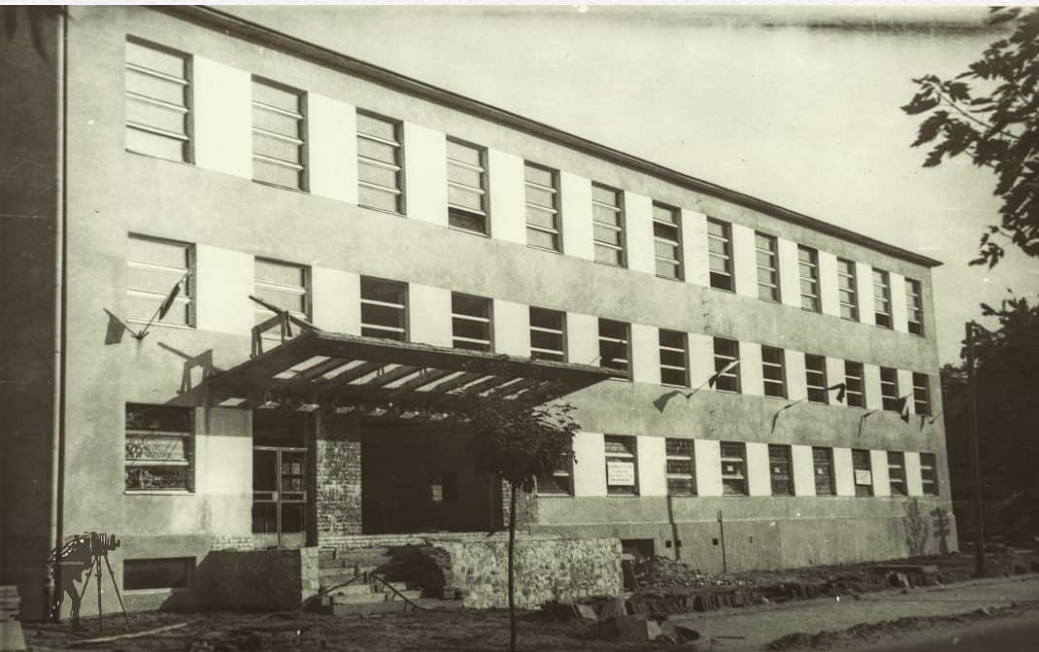

1933r.

2018r.

Urząd Pocztowy- Telekomunikacyjny,

1962r.

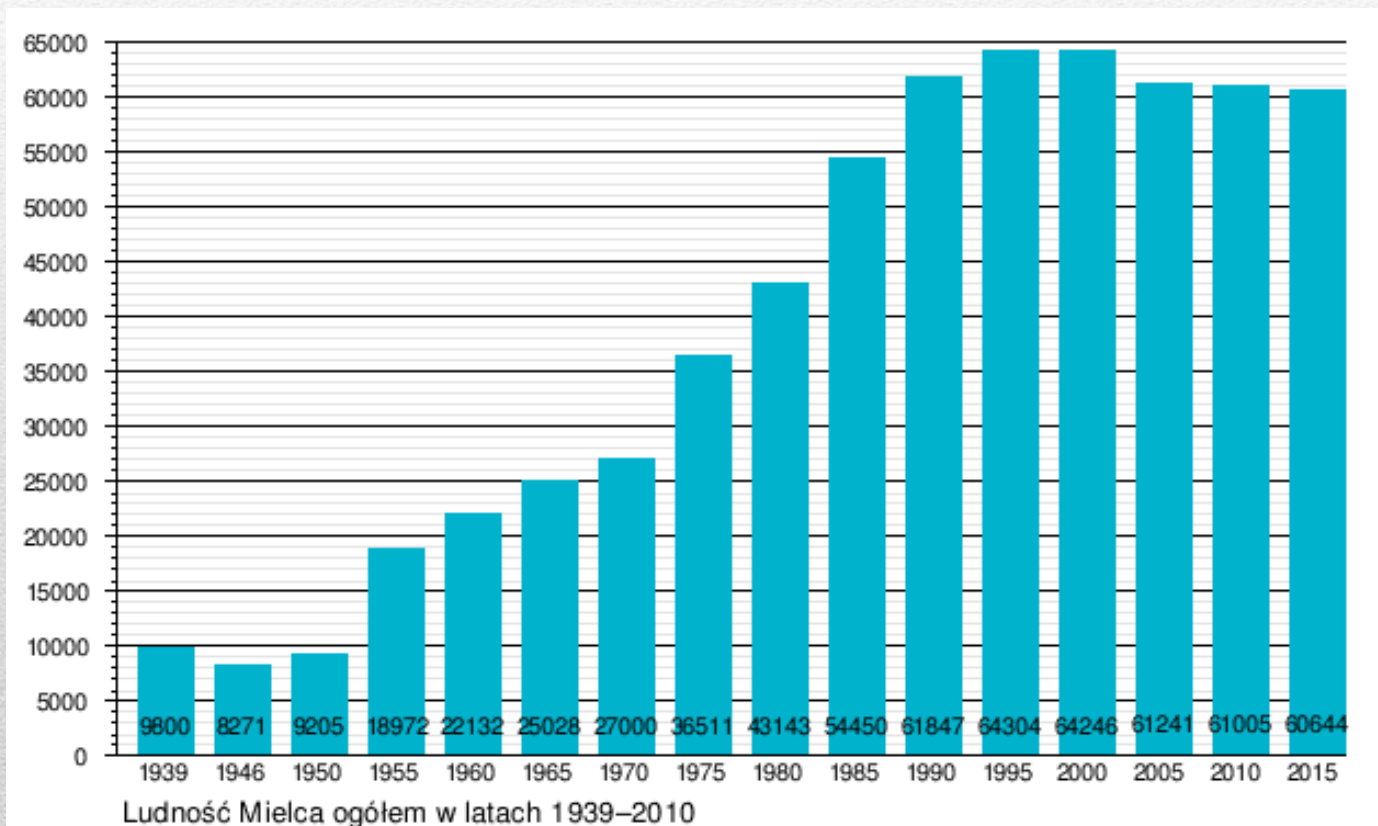

2018r.

Powstanie Strefy Ekonomicznej

Ludność Mielca w latach 1939-2010

Dwudziestolecie międzywojenne

W latach międzywojennych wybudowano w mieście wiele brukowanych ulic, zakładów rzemieślniczych, placówek handlowych i prywatną elektrownię. W 1934 roku region mielecki nawiedziła największa powódź, która zniszczyła ponad 11 tysięcy gospodarstw. W 1936 roku w ramach rozwoju Centralnego Okręgu Przemysłowego powstała w Mielcu państwowa fabryka płatowców (Państwowe Zakłady Lotnicze – Wytwórnia Płatowców nr 2), gdzie rozpoczęto budowę samolotu bombowego PZL P-37 „Łoś”. Budowa zakładu lotniczego pociągnęła za sobą rozwój infrastruktury mieszkaniowej-zbudowano osiedle dla pracowników fabryki oraz domy dla kadry kierowniczej.

Do września 1939 roku zdołano w niej zbudować w całości sześć Łosi. Zaledwie trzy oddano do użytku armii, 6 września dwa odleciały do bazy w lotniczej w Małaszewiczach, a trzeci został uszkodzony podczas próby odlotu. Po niemieckich nalotach z 2 września, praca w PZL WP 2 ustała. Cztery dni później kierownictwo fabryki otrzymało rozkaz opuszczenia zakładu i ewakuacji do Lwowa, a następnie na przedmoście rumuńskie.

Załoga zakładu przed ewakuacją zniszczyła ważniejsze urządzenia, maszyny produkcyjne, samoloty będące w trakcie produkcji i dokumentację techniczną. Zdewastowano dwa niemal gotowe do lotu Łosie i spalono magazyn paliw. Niemcy przejęli zakład 13 września. Po naprawie zniszczeń w PZL WP2, przemianowanym na Flugzeugwerk, zakład włączono do produkcji i remontów samolotów Luftwaffe, produkując usterzenie do niemieckich samolotów bombowych, m.in. He-111 i He-117.

Czasy powojenne

Po wyzwoleniu miasta w 1944 roku powołano na terenie przedwojennych zakładów lotniczych nową fabrykę. Początkowo naprawiano tam zepsute na froncie samoloty radzieckie, a już po całkowitym wyzwoleniu kraju i kapitulacji III Rzeszy przestawiono się na przemysł cywilny. Ze względu na powojenne zapotrzebowania Polski produkowano tam m.in. wagi, garnki oraz nadwozia do autobusów i wozów strażackich. Jeszcze przed II wojną światową zakupiono dla PZL Mielec prasy do metalu. Były one tak duże, że nie wywieźli ich ani uciekający Niemcy, ani Rosjanie w 1945 roku.

Po wojnie, kiedy zrujnowano przemysł motoryzacyjny, prasy te przydały się do produkcji części głęboko tłoczonych do ciągnika Ursus C-45. Zmiany w produkcji przesądziły o zmianie nazwy: w 1949 roku na Wytwórnice Sprzętu Komunikacyjnego i w 1952 roku na Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego PZL Mielec (WSK-PZL Mielec). Zakład ten był podstawowym źródłem zatrudnienia dla osób na terenie Mielca i okolicznych gmin oraz ośrodkiem kształtującym życie w mieście. W okresie jego działalności wyprodukowano w nim ponad 16 tysięcy samolotów własnej konstrukcji oraz licencjonowanych, głównie na eksport do byłego ZSRR. W Mielcu istniał ośrodek sportowy, którego wizytówką była drużyna piłkarska odnosząca wiele sukcesów na krajowej i zagranicznej arenie sportowej. Rozwój infrastruktury budowlanej zwrócony był głównie na budownictwo osiedli, budynków administracji publicznej oraz sieci dróg w mieście i okolicach.

6 kwietnia 1945 Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego utworzyło Centralne Obozy Pracy dla byłych żołnierzy AK i podziemia niepodległościowego. Obóz pracy nr 137 powstał w Mielcu.

W 1953 roku na ówczesnym placu Dzierżyńskiego odsłonięto Pomnik Wdzięczności Armii Czerwonej.

W 1995 roku w Mielcu powstała pierwsza w Polsce Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK MIELEC. 16 marca 2007 wytwórnia Sikorsky Aircraft Corporation nabyła PZL Mielec od rządu polskiego z zamiarem rozpoczęcia produkcji śmigłowców.

Pomniki

Pomnik Armii Krajowej w Mielcu (2014)

Pomnik Wolości

Linkografia

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Mielec>

https://www.facebook.com/pg/dawnymielec/photos/?ref=page_internal

Google grafika

Koniec

Wykonawca prezentacji
Patryk Grębosz
ZST w Mielcu
